

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet Grundlagsskadestånd - ett rättighetskydd för enskilda (SOU 2020:44)

Ert ärende dnr Ju 2020/02922/L6

Brottsoffermyndigheten är positivt inställd till förslaget i promemorian och välkomnar att en bestämmelse om grundlagsskadestånd förs in i skadeståndslagen.

Rätten till rättsmedel är central för rättighetskyddet. Därför kan en bestämmelse som den föreslagna bli ett verktyg för att göra de grundläggande fri- och rättigheterna gällande i praktiken. Den kan synliggöra och ge ökad legitimitet åt det rättighetskydd som enskilda har.

Brottsoffer vars rättigheter enligt Europakonventionen har överträtts har en möjlighet att få skadestånd i enlighet med bestämmelsen om konventionsskadestånd. En utgångspunkt för kommitténs överväganden är att förutsättningarna för enskilda att få skadestånd vid olika rättighetsöverträdelser bör vara så enhetliga som möjligt. Det kan konstateras att unionsrätten ger brottsoffer rättigheter i enlighet med direktivet om miniminormer för brottsoffers rättigheter (Brottsofferdirektivet) och andra direktiv. Staten har också en skyldighet att tillhandahålla ett rättsmedel i form av skadestånd för enskilda vars EU-rättsliga rättigheter har överträtts. Därför bör det från ett brottsofferperspektiv uppmärksammas att likvärdighetsprincipen i unionsrätten kräver att samma rättsmedel och processuella regler ska stå till förfogande när anspråk grundas på unionsrätten som de som erbjuds vid liknande anspråk som enbart grundas på nationell rätt.

6.4.8 Preskription

I avsnitt 6.4.8 konstaterar kommittén att det inte behövs några särskilda regler om preskription av grundlagsskadestånd. Ett skäl för det är enligt kommittén att det inte finns något som särskiljer överträdelser av regeringsformen från anspråk till följd av felaktig myndighetsutövning eller konventionsöverträdelser som kan ha bäring på preskriptionstiden för skadestånd för rättighetsöverträdelser.

Brottsoffermyndigheten vill mot bakgrund av att ett barnrättsbaserat synsätt ska genomsyra lagstiftning påpeka att för barn vars grundläggande rättigheter har kränkts kan det finnas skäl att införa en särskild regel om preskription. Barn kan möta särskilda svårigheter att göra sina rättigheter gällande, inte minst barn som utsatts för brott. Det kan tilläggas att Högsta domstolen gjort bedömningen att preskriptionstiden i en viss situation inleds när det har funnits en reell möjlighet för den enskilde att göra sin fordran gällande.

När brott begås mot barn finns bestämmelser om preskriptionstid som börjar gälla när barnet fyllt 18 år. Brottsskadelagen anger i 19 § att om brott har begåtts mot ett barn eller om ett barn har bevittnat brott enligt 9 §, preskriberas barnets anspråk på brottskadeersättning tidigast den dag han eller hon fyller 21 år. Brottsoffermyndigheten menar att det finns skäl att överväga en motsvarande lösning för barn vars fri- och rättigheter i 2 kap. regeringsformen har kränkts och som vill utkräva skadestånd.

I behandlingen av denna remiss har deltagit som beslutande generaldirektören Annika Öster och som föredragande juristen Anna Wergens.

Annika Öster

Anna Wergens